

Nota informativa sobre la declaració de la finalització de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19

Aspectes claus:

El 4 de juliol de 2023 es va declarar la finalització de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 deixant sense efectes el *Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-CoV-2*.

Durant aquesta etapa epidemiològica, cal **promoure la vacunació** enfront dels microorganismes causants d'infecció respiratòria, **enfortir la vigilància d'infeccions respiratòries agudes** i recomanar **mesures de prevenció de infeccions respiratòries per la població més vulnerable**.

L'ús de la mascareta deixa de ser obligatori en tots els àmbits.

Als centres sanitaris cal mantenir la **recomanació** de l'ús de mascareta part de les persones amb **símptomes respiratoris**, pels **professionals quan atenguin casos simptomàtics** i a les urgències hospitalàries o d'atenció primària, inclosa la sala d'espera. Addicionalment s'aplicaran les recomanacions de control d'infecció aconsellades pels Serveis de Medicina Preventiva i Prevenció de Riscos Laborals.

A les residències de persones grans cal mantenir la **recomanació** de l'ús de mascareta part de les **persones amb símptomes respiratoris i pels professionals quan atenguin casos simptomàtics** o en **èpoques de elevada transmissió**. No es recomana l'aïllament estricte de les persones simptomàtiques.

No s'han de limitar les visites als pacients o residents que presentin símptomes compatibles amb infecció respiratòria aguda. Això no obstant, es recomana que, en aquests casos, tant la persona ingressada o resident com les visitants utilitzin mascareta quirúrgica.

No està indicada la realització de cribratges a persones asimptomàtiques, ni entre els pacients o residents ni entre els treballadors.

En entorns vulnerables: L'aparició de casos aïllats de infeccions respiratòries no és motiu de notificació als serveis de vigilància epidemiològica però la detecció de **3 o més casos** en un període de 48h ha de ser notificada als serveis de vigilància epidemiològica de Catalunya per tal de aplicar les mesures pertinents pel control del brot.

/Salut Generalitat de Catalunya

On i quan es recomana continuar portant la mascareta?

5 de Juliol de 2023

- **Persones simptomàtiques** en espais compartits
- **Urgències hospitalàries i d'atenció primària** (inclosa la sala d'espera)
- **Professionals** que treballin a les **UCI i amb pacients vulnerables**
- **Professionals de la salut** que atenguin a persones amb **síntomatologia d'infecció respiratòria**
- **Residències**, en cas de aparició de **símptomes** o en **èpoques de elevada transmissió**

El context actual, l'evidència científica disponible i l'evolució de la situació epidemiològica de la COVID-19 a la majoria dels països del món, van propiciar la declaració realitzada pel Director General de l'OMS, el passat 5 de maig de 2023, en què es va determinar que la COVID-19 ja no representa una emergència de salut pública d'importància internacional.

Posteriorment, a data de 4 de juliol de 2023, el Consell de Ministres va signar l'acord pel qual es declara la finalització de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 a l'Estat Espanyol. A Catalunya, la finalització de l'alerta sanitària deixa sense efectes el **Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-CoV-2**, actualitzat a 30 de Juny del 2023 i emmarca la vigilància i control dels virus respiratoris dins d'unes actuacions generals:

Promoure la vacunació davant de la COVID-19 i altres microorganismes causants d'infecció respiratòria

Catalunya ha estat un model durant la campanya de vacunació davant de la COVID-19 al llarg de la pandèmia. La vacunació davant de la COVID-19 i altres virus immunoprevenibles continua essent una pedra angular en aquesta nova etapa, per la qual cosa cal seguir treballant per aplicar les recomanacions oportunes, que s'aniran comunicant en el moment adequat, referents a la vacunació de la COVID-19 a l'igual que les vacunes davant d'altres microorganismes causants d'infeccions com la grip o el pneumococ.

Enfortir la vigilància integrada d'infeccions respiratòries agudes d'una manera sostenible

La vigilància en salut pública és un dels pilars fonamentals per aconseguir informació de qualitat que permeti analitzar la situació epidemiològica i els factors que la determinen a cada moment, essent l'eina que facilita la presa de decisions i d'accions en salut pública.

Catalunya ha d'estar preparada davant de les eventuais emergències sanitàries que puguin aparèixer en el futur i, a partir de la informació de la vigilància, donar-hi una resposta precoç, oportuna i proporcionada. Per això, s'ha desenvolupat el Sistema de Vigilància d'Infeccions a Catalunya (SIVIC) per realitzar el seguiment de les infeccions respiratòries agudes integrant la caracterització genòmica que permet detectar de manera precoç l'aparició de noves variants del SARS-CoV-2, o de qualsevol altre virus respiratori d'interès.

La informació disponible es pot consultar al següent enllaç: <https://sivic.salut.gencat.cat/>

Aquest sistema permet valorar actualment la transmissió d'infeccions respiratòries i el risc d'introducció als centres vulnerables segons la situació comunitària. En aquest sentit, quan les autoritats de Salut Pública determinin una situació d'alta transmissió comunitària de virus respiratoris sobre la base de l'establiment de determinats llindars, s'informarà als centres amb persones vulnerables d'aquesta circumstància per tal que s'intensifiquin les mesures de prevenció recomanades.

Aplicar mesures de prevenció de les infeccions respiratòries a la població general

Malgrat la fi de l'emergència sanitària per COVID-19, una de les lliçons apreses amb la pandèmia, és que la ciutadania és responsable i juga un paper fonamental en la reducció de la transmissió de les infeccions respiratòries. Per això, les mesures de prevenció i control, adaptades a la situació actual, han de continuar aplicant-se adreçant-se, fonamentalment, a la població més vulnerable. Si alguna cosa ha posat de manifest la pandèmia és el seu gran impacte en termes de morbiditat i mortalitat a la població més vulnerable.

És important mantenir aquesta cultura de responsabilitat adquirida, i continuar utilitzant mascaretes i altres mesures higièniques davant de la presència de símptomes d'infecció respiratòria, especialment en moments d'elevada transmissió del virus respiratori i si s'ha de estar en contacte amb persones vulnerables.

Pel que fa a la població general, no està indicat l'aïllament de casos confirmats ni la identificació ni la quarantena de contactes estrets. No obstant això, sí que es recomana que les persones amb simptomatologia compatible amb una infecció respiratòria segueixin les mesures individuals per evitar la difusió dels virus (en tossir o esternudar, cobrir-se la boca i el nas amb el colze flexionat, fer servir mocadors d'un sol ús, i llençar-los després de la seva utilització, evitar tocar-se els ulls, el nas i la boca, realitzar una higiene de mans correcta) incloent l'ús de mascareta, especialment quan tinguin interacció amb persones vulnerables.

Així mateix, a les persones especialment vulnerables se'ls recomana l'ús de mascareta en àmbits de risc com en situacions de concentració massiva de persones.

Pel que fa a les persones treballadores (professionals sanitaris o no) i en els entorns laborals, es tornarà al marc preventiu habitual establert al RD 664/1997 sobre la protecció dels treballadors en front dels riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball, aplicant les mesures preventives incloses en aquest.

El text complert es pot consultar en aquest enllaç:

<https://www.boe.es/eli/es/rd/1997/05/12/664/con>

Finalment, l'única actuació recomanada sobre els contactes de les persones amb símptomes d'infecció respiratòria serà l'observació del seu estat de salut a la recerca de la possible aparició de símptomes compatibles amb una infecció per aquests micro-organismes.

Aplicar mesures generals de prevenció de les infeccions respiratòries recomanades en entorns vulnerables

Mesures farmacològiques

Immunoprofilaxi

Els centres sanitaris i residencials han de fer el possible per promocionar el compliment de les recomanacions recollides als calendaris vacunals entre pacients, residents, cuidadors habituals i treballadors.

Mesures no farmacològiques

Higiene de mans

La higiene de mans és un procediment clau per a la prevenció de la transmissió de les infeccions respiratòries agudes i altres malalties infeccioses. S'ha de fer una higiene correcta abans i després del contacte amb qualsevol persona que presenti símptomes compatibles amb infecció respiratòria aguda o amb el seu entorn. Igualment, la higiene de mans s'ha de fer abans i després de l'ús de guants. No s'ha d'utilitzar mai un mateix parell de guants per atendre dues persones diferents.

S'haurà de disposar de dispensadors de solució hidroalcohòlica o equivalent a les zones comuns i a l'interior de les habitacions, de manera permanent. S'haurà de comprovar el funcionament correcte dels dispensadors i s'haurà de revisar i monitoritzar el consum d'hidrogel.

Ús de mascaretes

L'ús de mascaretes és una mesura de protecció individual per reduir la transmissió d'infeccions respiratòries. Cal assegurar la provisió i ús de mascaretes quirúrgiques o de major filtració (com FFP2) per al personal que atén persones amb símptomes compatibles amb infecció respiratòria aguda i mascaretes quirúrgiques per a les persones que pateixin símptomes.

Les mascaretes han d'estar homologades i se n'ha de fer un ús correcte, assegurant que ajustin bé a la cara i que la boca, el nas i la barbeta estiguin sempre cobertes i respectar-se el temps màxim d'ús, generalment 4 hores per a mascaretes quirúrgiques i 8 per a FFP2, llevat que el fabricant indiqui el contrari.

Ventilació

S'ha de continuar garantint una ventilació adequada als espais comuns, a través de l'obertura de finestres i portes, compatible amb el confort tèrmic. Es prioritzarà la ventilació a través de les pròpies finestres dels espais comuns davant de la ventilació creuada a través de l'obertura de portes i finestres de les habitacions. En període epidèmic es reforçarà la renovació de l'aire abans i després de la realització d'activitats als espais comuns i de visita. A les habitacions dels casos sospitosos i confirmats es mantindrà la porta tancada evitant la ventilació creuada.

Neteja i desinfecció

La neteja i desinfecció continua essent essencial per reduir la quantitat de microorganismes a les superfícies i minimitzar la seva transmissió. La neteja de superfícies implica l'ús d'un detergent i aigua tèbia o tovalloletes amb detergent per eliminar la matèria orgànica. La desinfecció ambiental elimina la majoria dels microorganismes mitjançant l'ús de productes químics específics. La desinfecció s'ha de fer amb productes que hagin demostrat eficàcia davant de virus atenent la norma UNE-EN 14476 o amb un desinfectant que contingui un mínim de 1000 ppm de clor disponible.

Visites

No s'han de limitar les visites als pacients o residents que presentin símptomes compatibles amb infecció respiratòria aguda. Això no obstant, es recomana que, en aquests casos, tant la persona ingressada o resident com les visitants utilitzin mascareta quirúrgica.

Cribratges

No està indicada la realització de cribratges a persones asimptomàtiques, ni entre els pacients o residents ni entre els treballadors

Mesures recomanades de protecció de persones vulnerables als centres sanitaris

Els centres sanitaris són àmbits d'especial vulnerabilitat en què la pandèmia ha mostrat la necessitat de reforçar la recomanació de l'ús de mascareta en determinats contextos i situacions, i en particular:

- Per part de les persones amb símptomes respiratoris quan estiguin en espais compartits.
- Pels i les professionals quan atenen casos simptomàtics.
- Per a les persones que treballen en unitats de Cures Intensives i en Unitats amb pacients vulnerables seguint les recomanacions de control d'infecció aconsellades pels Serveis de Medicina Preventiva i Prevenció de Riscos Laborals.
- A les urgències hospitalàries o d'atenció primària, inclosa la sala d'espera.

Davant l'aparició d'un o dos casos amb simptomatologia compatible en un mateix centre en el termini de 48 hores s'han de tenir en compte les consideracions següents:

- **En els centres sanitaris s'aplicaran les recomanacions de control d'infecció aconsellades pels Serveis de Medicina Preventiva i Prevenció de Riscos Laborals.** Cal considerar especialment que l'aïllament de la gent gran constitueix un factor de risc que pot conduir a depressió, deteriorament cognitiu, morbiditat i mortalitat. El risc és especialment acusat en persones que pateixen discapacitat psíquica, per la seva dificultat per comprendre la situació i la necessitat més gran de mobilitat i contacte interpersonal. Per tant, la indicació d'aïllament no és innòcua i pot tenir conseqüències no desitjades sobre la salut i el benestar per a les persones. La seva durada s'ha d'ajustar sobre la base del coneixement disponible a cada moment sobre els temps d'incubació i contagiositat i no prolongar-se més enllà del que és estrictament necessari. Així mateix, la indicació ha de ser individualitzada, i sempre d'acord amb els criteris científics i de benestar personal.
- **Es recomana que els treballadors que atenguin persones simptomàtiques utilitzin mascareta.** La mascareta FFP2 serà d'ús obligatori quan realitzin procediments que puguin generar aerosols com les nebulitzacions.
- Segons la disponibilitat i el criteri de l'equip mèdic a càrrec del centre, es podran fer proves diagnòstiques ràpides de detecció d'antigen o PCR **a les persones simptomàtiques amb finalitat diagnòstica.**

Mesures recomanades de protecció de persones vulnerables en centres residencials de persones grans

Els centres residencials de persones vulnerables són llocs especialment proclius a la propagació de la grip, la COVID-19 i d'altres virus respiratoris. A més, les persones residents en aquests centres poden tenir més risc de patir formes greus de malaltia a causa dels problemes de salut subjacents o sistemes immunitaris debilitats per l'edat. Per això encara que no es recomani l'ús universal de les mascaretes, es recomana el seu ús en cas d'aparició de símptomes o en èpoques d'elevada transmissió.

Davant l'aparició d'un o dos casos amb simptomatologia compatible en un mateix centre en el termini de 48 hores s'han de tenir en compte les consideracions següents:

- **En els centres residencials de gent gran no es recomana l'aïllament estricte de les persones simptomàtiques.** No obstant això, mentre romanguin simptomàtiques,

aquestes persones han d'evitar en la mesura del possible l'ús d'espais comuns tancats i el contacte amb altres persones vulnerables.

- **Es recomana que els treballadors que atenguin persones simptomàtiques utilitzin mascareta, preferentment FFP2.**
- Les persones **simptomàtiques** quan surtin de les habitacions hauran de fer ús de mascareta, excepte intolerància o incompatibilitat.
- **En tot cas, inclús en situacions de brot, les visites de familiars a les persones simptomàtiques es permetran tant dins del centre com a l'exterior**, subministrant el propi centre una mascareta a les persones familiars en cas que no la portin a les visites realitzades a l'interior.
- **Es recomanarà també l'ús de mascaretes, independentment de la aparició de simptomatologia**, quan les autoritats de Salut Pública determinin una situació **d'alta transmissió comunitària de virus respiratoris**.

Mesures específiques davant d'un brot en qualsevol àmbit de microorganismes causants d'infeccions respiratòries

L'aparició de casos aïllats de infeccions respiratòries no és motiu de notificació als serveis de vigilància epidemiològica.

No obstant això, la detecció de **3 o més casos** amb simptomatologia compatible amb infecció respiratòria aguda en un període de 48 h ha de ser notificada, pels serveis sanitaris a càrrec del centre, als serveis de vigilància epidemiològica de Catalunya que garanteixen la resposta a les emergències i alertes de salut pública les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any.

https://salutpublica.gencat.cat/ca/ambits/vigilancia_salut_publica/XVEC/

Aquests serveis demanaran la informació necessària per avaluar la plausibilitat que hi hagi un vincle epidemiològic entre els casos i orientaran el centre en la presa de les mesures pertinents i coordinaran les actuacions amb els serveis de salut si fos necessari. L'establiment de les mesures de control davant d'un brot s'adaptarà a les seves característiques específiques (agent etiològic, taxa d'atac, letalitat, etc.) i del centre (estructura, personal, tipologia de residents, etc.).

Algunes d'aquestes mesures, d'obligat compliment, poden incloure:

- L'establiment de cohorts diferenciades de persones simptomàtiques i asimptomàtiques a la unitat de convivència. L'ús per torns dels espais comuns de les diferents cohorts.
- La realització de proves diagnòstiques de laboratori a un nombre suficient de persones per caracteritzar el brot.
- Demanar informació sobre l'estat de vacunació de pacients, residents i treballadors, revisar les pautes de vacunació i en cas que estiguin incompletes, oferir l'administració de les dosis necessàries per completar-les.
- Intensificació de neteja i desinfecció en espais seleccionats.

Cal considerar que la declaració d'aparició d'un brot suposa una sèrie de tasques addicionals al centre que es determinaran per part dels serveis de vigilància epidemiològica, fins a la seva finalització.